

13. november 2020

Innspill til forslag til forskrift om nasjonal retningslinje for helsesykepleierutdanning

Nasjonalt SRHR-nettverk¹ vil takke for muligheten til å gi innspill til Kunnskapsdepartementets forslag til forskrift om nasjonal retningslinje for helsesykepleierutdanning.

Nasjonalt SRHR-nettverk skal samle aktører som jobber innenfor feltet, og sikre samordning mot et felles mål hvor alle i Norge får oppfylt sine seksuelle og reproduktive rettigheter og hvor alle har best mulig seksuell og reproduktiv helse, uavhengig av alder, kjønn, geografi eller andre sosiale forhold eller faktorer².

Vårt innspill

Overordnet mener undertegnede medlemmer av Nasjonalt SRHR-nettverk at seksuell helse må ses i sammenheng med både psykisk og fysisk helse, og retningslinjen må ta utgangspunkt i at vi mennesker er seksuelle hele livet, og at alle har en seksualitet.

Det er et uttalt mål i forslag til forskrift om nasjonal retningslinje for helsesykepleierutdanning at den skal «fremme gode helsevalg, mestring og livskvalitet», noe nettverket støtter. Dette må gjelde for alle, uavhengig av alder, kjønn, status, geografi, etnisk bakgrunn, funksjonsevne eller lignende, og dette må inngå i et livsløpsperspektiv som i tillegg er inkluderende og som bidrar til å fremme mangfold.

Nasjonalt SRHR-nettverk vil kommentere på følgende av Kunnskapsdepartementets spørsmål:

1. I hvilken grad vurderes utkast til retningslinjen å være i tråd med tjenestenes fremtidige kompetansebehov?
2. I hvilken grad vurderes utkast til retningslinjen å være i tråd med brukernes fremtidige behov for kompetanse i tjenestene?
5. Er det noen typer kompetanser som mangler i høringsutkastet til retningslinje?

Vi er glade for at forslag til retningslinjen inkluderer følgende ordlyd: «Kandidaten har avansert kunnskap om barn og unges helse og deres fysiske, psykiske, seksuelle og sosiale utvikling». Retningslinjen må svare til de krav og anbefalinger som foreligger i Nasjonal faglig retningslinje for det helsefremmende og forebyggende arbeidet i helsestasjon, skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom³. Nasjonal faglig retningslinje er godt utarbeidet, og inneholder mye bra innen feltet seksuell og reproduktiv helse, som vi mener mangler når det gjelder foreslåtte faglige retningslinjer for helsesykepleiere, både når det gjelder behov for kompetanse i tjenesten og hos brukerne.

Alle som møter barn, unge og deres familier må kunne snakke med målgruppene om seksualitet og seksuell helse som en positiv og naturlig del av barn og unges liv. Vi vil nevne noen av de relevante krav og anbefalinger i Nasjonal faglig retningslinje for det

¹ SRHR står for seksuell og reproduktiv helse og rettigheter.

² Nasjonalt SRHR-nettverk: [Mandat](#).

³ Helsedirektoratet (2017). [Nasjonal faglig retningslinje for det helsefremmende og forebyggende arbeidet i helsestasjon, skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom](#).

helsefremmende og forebyggende arbeidet i helsestasjon, skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom som vi mener nasjonal retningslinje for helsesykepleierutdanning må ta utgangspunkt i:

Helsestasjon 0-5 år:

- Sterk anbefaling: *Seksuell utvikling: Foreldre bør få veiledning om barns naturlige seksuelle utvikling.*
- Krav i lov eller forskrift: *Vold, overgrep og omsorgssvikt: Helsestasjonen skal bidra til å avverge og avdekke vold, overgrep og omsorgssvikt.*

Skolehelsetjenesten 5-20 år:

- Sterk anbefaling: *Undervisning om seksuell helse: Skolehelsetjenesten skal tilby seg å bidra i skolens undervisning om seksuell helse.*
- Sterk anbefaling: *Vold, overgrep og omsorgssvikt 1. trinn: Vold, overgrep og omsorgssvikt bør være et tema i skolestartundersøkelse og Vold, overgrep og omsorgssvikt 8. trinn: Vold, overgrep og omsorgssvikt bør tas opp i helsesamtalen på 8. trinn.*

Helsestasjon for ungdom:

- Sterk anbefaling: *Kjønns- og legningsnøytralt språk: Helsestasjon for ungdom bør bruke et kjønns- og legningsnøytralt språk i all formidling og kommunikasjon.*
- Krav i lov eller forskrift: *Seksuell helse: Helsestasjon for ungdom skal kunne gi ungdommer veiledning om seksuell helse.*
- Krav i lov eller forskrift: *Prevensjon: Helsestasjon for ungdom skal gi prevensjonsveiledning og sikre tilgjengelig og sikker prevensjon.*
- Krav i lov eller forskrift: *Testing og behandling for SOI: Helsestasjon for ungdom skal tilby testing og behandling for seksuelt overførbare infeksjoner (SOI).*
- Sterk anbefaling: *Oppdage psykiske plager og lidelser: Helsestasjon for ungdom bør bidra til å oppdage psykiske plager og lidelser hos ungdom.*
- Sterk anbefaling: *Oppfølgingssamtaler: Helsestasjon for ungdom bør tilby oppfølgende samtaler til ungdom ved behov.*
- Sterk anbefaling: *Besøk for ungdomsskoleelever: Helsestasjon for ungdom bør samarbeide med skolehelsetjenesten om å gjennomføre besøk for ungdomsskoleelever.*
- Sterk anbefaling: *Tiltak for å nå gutter: Helsestasjon for ungdom bør vurdere å iverksette tiltak for å nå gutter i større grad.*

Det gjenstår mye før særlig Norges helsestasjoner for ungdom kan møte krav og anbefalinger i Nasjonal faglig retningslinje for det helsefremmende og forebyggende arbeidet i helsestasjon, skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom. Dette mener vi bør løses blant annet via helsesykepleierutdanningen, hvor fremtidige helsesykepleiere må gis nødvendig kunnskap og kompetanse innen seksuell og reproduktiv helse og rettigheter.

For at helsesykepleiere skal få tilstrekkelig kompetanse ønsker undertegnende medlemmer av Nasjonalt SRHR-nettverk at utdanningen utvides til et masterstudium, slik oppdraget til programkomiteen tilsa.

Følgende medlemmer av Nasjonalt SRHR-nettverk støtter dette innspillet:

- Sex og samfunn
- Sex og Politikk
- Norsk forening for klinisk sexologi
- Gerd Hilde Lunde, Universitetslektor ved OsloMet – Storbyuniversitetet, Institutt for atferdsvitenskap
- Agnes Giertsen, HFU-nettverk Bergen
- REFORM – Ressurssenter for menn
- Helsestasjon for kjønn og seksualitet – HKS
- Seksualpolitisk Nettverk for Ungdom – SNU
- Unge funksjonshemmede